

KAHETEISTKÜMNES PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA AD 2025

Lk 18:9–14 (Õp 28:13–14 või 5Ms 9:1–6; Rm 3:21–31)

9 Mõnele aga, kes olid enestele kindlad, et nad on õiged, ja panid teisi eimillekski, rääkis Jeesus selle tähendamissõna:

10 «Kaks inimest läksid üles pühakotta palvetama, üks oli variser ja teine tõlner.

11 Seisma jäädes palvetas variser endamisi: «Oh Jumal, ma tänan Sind, et mina ei ole niisugune nagu muud inimesed: röövijad, ülekohtused, abielurikkujad, ega ka niisugune nagu see tõlner.

12 Mina paastun kaks korda nädalas, annan kümnist kõigest, mis ma saan.»

13 Aga tõlner seisis eemal ega tahtnud silmigi tõsta taeva poole, vaid lõi endale vastu rindu ja ütles: «Oh Jumal, ole mulle patusele armuline!»

14 Ma ütlen teile, tema läks alla oma kotta õigeks mõistetult, mitte too teine. Sest igaüht, kes ennast ise ülendab, alandatakse, kes aga ennast ise alandab, seda ülendatakse.»

Ta rääkis aga mõnele endis kindlad olijaile – et nad on õiged –, ja teiste eimillekski panijaile selle tähendamissõna: «Kaks meest läksid üles pühakotta palvetama – üks variser ja teine tõlner. Variser, olles jäänud seisma, palvetas iseenda peale mõeldes nii: «Oh Jumal, tänan Sind, et ma ei ole nagu teised inimesed: röövlid, ülekohtused, abielurikkujad – või ka nagu see tõlner! Ma paastun kaks korda nädalas, annan kümnist kõigest, mis saan!» Ja tõlner, olles jäänud seisma eemale, ei tahtnud isegi silmi taeva poole üles tõsta, vaid tagus endale vastu rindu, üteldes: «Oh Jumal, ole mulle patusele armuline!» Ma ütlen teile, vastupidiselt teisele läks see õigeks mõistetuna alla oma kotta, sest iga eneseülendajat alandatakse, iga enesealandajat aga ülendatakse.»

Sissejuhatus

Kiriku pärimuse järgi on kolmanda evangeeliumi autoriks arst Luukas, kes oli sündinud Antiookias paganlike vanemate lapsena¹. Kuigi vahel on arvatud, et Luukas võis juba varasemalt kuuluda Jeesuse laiemasse õpilasteringi (nn seitsmekümne hulka), on kirikuisad valdavalt veendunud, et temast sai kristlane Pauluse kuulutustöö tulemusena, kelle saatja Luukas tema teisel ja kolmandal misjonireisil oli, jäädes Pauluse juure ka tema vangipõlvpäevil.

Luuka evangeeliumi 21. peatükk toob ära Jeesuse ettekuulutuse Jeruusalemma hävitamise kohta, kuid ei maini selle ettekuulutuse täitumist, seega on tõenäoline, et evangeelium on kirjutatud enne aastat 70. Ning kuna evangeeliumi järg, Apostlite

¹ Seda, et tegemist oli sünni poolest paganaga, võib järeldada apostel Pauluse sõnadest Kirjas koloslastele, kus apostel nimetab ainsaks ümberlõigatute hulgast tema juurde jäänud kaastöölisteks Aristarhost ja Markust, andes seejärel edasi tervitused ka «armsalt arstilt Luukaselt» (vt Kl 4:10–14).

tegude raamat, lõpeb kirjeldusega Pauluse jõudmisest Rooma, kus apostel viibis [vähemalt] kaks aastat enne oma märtrisurma aastal 64, tundub üsna tõenäoline, et evangeelium on valminud hiljemalt 60. aastate esimesel poolel.

Olles ise endine paganausuline, väljendab Luukas oma evangeeliumis kindlat veendumust Jeesuses teostunud lunastuse universaalsusest: see ei ole mõeldud mitte ainult juutidele, vaid kõigile rahvastele: «Nõnda on kirjutatud, et Messias pidi kannatama ja kolmandal päeval üles tõusma surnuist. Ja Tema nimel peab kuulutatama meelearandust pattude andeksandmiseks kõigi rahvaste seas, alates Jeruusalemmast.» (Lk 24:46j)

Luuka evangeelium (nagu ka Apostlite tegude raamat) algab sissejuhatusega, milles raamatu esmase adressaadina märgitakse «üliaulist Teofilost²», samuti kirjeldab Luukas sissejuhatuses nii oma töömeetodit kui eesmärki: «Juba mitmed on võtnud kätte koostada jutustus neist asjust, mis meie seas on aset leidnud, nõnda nagu seda on meile edasi andnud need, kes ise algusest peale on seda oma silmaga näinud ja on saanud sõna sulasteks. Seepärast on mullegi tundunud õige, pärast kõigega algusest peale täpset tutvumist, kirjutada sinu jaoks, üliauline Teofilos, järgemööda kõik üles, et sa võiksid õppida tundma sulle õpetatud asjade usaldusväärsust.» (Lk 1:1–4)

Arvatavasti oli Teofilos ristiusust huvitunud pagan, võib-olla ka juba ristimiskandidaadiks vastuvõetu, kes sellisena kehastab õigupoolest kogu inimkonda, kellele Kristuse jüngrid on kutsutud evangeeliumi kuulutama. Seda tasub ka evangeeliumi paremaks mõistmiseks pidevalt meeles pidada, iseäranis kahest aspektist. Esiteks juba mainitud universaalsus: kristlik rõõmusõnum on mõeldud (ja möödapääsmatult vajalik) kõigile rahvastele.

Ning teiseks: kuna autori eesmärgiks ei ole mitte rahuldada lugejate uudishimu, vaid neid usuliselt veenda, on ta ajaloolisele tõepärasusele piinliku täpsusega truuks jääda püüdes (vt nt Lk 3:1j.) oma teose üles ehitanud viisil, mis toob esile kristluse olulisimad õpetuslikud ja usutunnistuslikud tõesed. Parimal viisil väljendavad seda taotlust ehk Emmause jüngrite loos öeldud sõnad: «Ja hakates peale Moosesest ja Prohvetitest, seletas Jeesus neile ära kõigist kirjadest selle, mis Tema kohta käib.» (Lk 23:27)

Keelelisi märkuseid

Olid enestele kindlad – τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς – sõna πείθω tähendab «veenma», «veenduma», «veendunud olema», «usaldama», «usalduma», «kuulda võtma», «uskuma».

Jeesus – originaalis puudub siin Jeesuse nimi.

² Nimi Θεόφιλος tähendab «Jumala sõber».

Tähendamissõna – τὴν παραβολὴν – sõna παραβολή – «tähendamissõna», «võrdlus», «võrdum», «mõistukõne», «õpetussõna»³ – koosneb lähedust, sarnasust, seotust või ka vastandust tähistavast eessõnast παρά ja verbist βάλλω – «heitma», «viskama», «puistama».

Pühakotta – εἰς τὸ ἱερόν – sõna ἱερόν tähendab «pühapaik», «pühamu», «tempel».

Palvetama – προσεύξασθαι – sõna προσεύχομαι – «palvetama», «palves kellegi poole / kedagi appi hüüdma» – koosneb eessõnast πρὸς – «[kellegi / millegi] poole» – ja verbist εὔχομαι – «paluma», «soovima».

Variser – sõna Φαρισαῖος tuleneb heebrea verbist פָּרַשׁ – «eraldama», «eristama».

Tölner – sõna τελώνης – «tölner», «tolliametnik», «maksukoguja» – tuleneb sõnast τέλος – «lõpp», «lõppeesmärk», ka «otstarve», «see, mis tuleb teha / saavutada».

Palvetas...endamisi – πρὸς ἑαυτὸν...προσηύχετο – sõnasõnalt: «palvetas iseenda poole», «palvetas iseendale suunatuna», «palvetas iseenda eest/iseennast silmas pidades», «iseenda peale mõeldes».

Tänan – εὐχαριστῶ – sõna εὐχαριστέω koosneb head tähistavast määrsõnast εὖ ja verbist χαρίζομαι – «[kellelegi] head meelt valmistama», «heatahtlik olema», «armuline olema» – ning tähendab eeskätt «tänama», «tänu tooma».⁴

Paastun – sõna νηστεύω – «paastuma» – tähendab otsetõlkes «mitte süüa».

Lõi – ἔτυπτεν – sõna τύπτω tähendab «lööma», «peksma», «äigama», «taguma». Siin kasutatud lihtminevik viitab jätkuval tegevusele.

Patusele – τῷ ἁμαρτωλῷ – sõna ἁμαρτωλός – «patune», «patule andunud» – tuleneb verbist ἁμαρτάνω – «mürgist mööda laskma», «eksima», «patustama».

Sisuline analüüs

Luuka evangeeliumi kaheksateistkümnnes peatükk algab tähendamissõnaga lesknaisest, kes oma järelejätmatu pealekäimisega leiab õigust isegi hoolimatu, kõva südamega kohtuniku juures. Selle tähendamissõnaga julgustab Jeesus omasid tühimatu palvetama, sest «kas siis Jumal ei peaks muretsema õigust oma äravalituile, kes Tema poole kisendavad päevad ja ööd, kas Ta peaks viivitama neid aidates» (Lk 18:7)? Probleem ei ole Jeesuse sõnul mitte selles, et Jumal ei tahaks inimesi aidata, vaid selles, et inimesed ei usalda Jumalat: «Kui Inimese Poeg tuleb, kas Ta leiab usku maa pealt?» (Lk 18:8)

³ 1989. aasta Uue Testamendi tõlkes «mõistulugu» (Mt 13:24.31) ja «mõistujutt» (Mt 13:1.18.33j).

⁴ Selle sõna liturgilist kasutust arvestades võib tõlkida ka «tänu ohverdama».

Järgmiseks jutustab Jeesus mõistusõna variserist ja tõlnerist – võiksime seda nimetada ka tähendamissõnaks õigest ja väärast palvest või õigest ja väärast südamehoiakust, millega inimesed Jumala ette tulevad ning millega on kooskõlas ka Jumala vastus nende palvele (või sellele, mida nad ise palveks peavad).

Variseri ja tõlneri tähendamissõna keskne mõte tuleb esile selle sissejuhatavates ja kokkuvõtvates sõnades: «Mõnelele aga, kes olid enestele kindlad, et nemad on õiged, ja panid teisi eimillekski, rääkis Jeesus selle tähendamissõna... Sest igaüht, kes ennast ise ülendab, alandatakse, kes aga ennast ise alandab, seda ülendatakse.» (Lk 18:9.14) Tolle aja kontekstis olid nendeks, keda Jeesus silmas pidas, kahtlemata eeskätt variserid, ent see ei tähenda, nagu oleksid kõik variserid olnud ülbed silmakirjatsejad ja kõik tõlnerid alandlikud patukahetsejad. Jumala ees on kõik inimesed patused ja Ta ei kiida ühegi inimese pattu heaks, vaid tahab inimesi aidata, neile õigeksmõistmise ja uue elu kinkida, nad õigeks teha.

Variseri ja tõlneri peamine erinevus selles tähendamissõnas seisneb selles, et variser juba pidas ennast õigeks ega olnud seetõttu Jumala armupakkumisest huvitatud, tõlner aga ei näinud mingit muud võimalust kui ennast Jumala halastuse kätte usaldada. Mõlema mehe palves tuleb esile see, milline on nende arusaam Jumalast, iseendast Jumala ees ja oma suhtest Jumalaga. Seejuures tuleb tõdeda, et kui tõlneri hädakarje andis välja patukahetsuspalve mõõdu, siis variseri enesekiitust oleks küll liiga palju palveks nimetada.

Variser «palvetas» mitte lihtsalt «endamisi», vaid ta tegi seda üksnes iseennast silmas pidades, ainult enda peale mõeldes, Jumala alandliku kummardamise asemel iseennast ülistades ja austades. Muidugi nägi ta ka teisi – aga ainult nendena, kellega võrreldes ta sai ennast esile tõsta, kellest ta sai end paremaks pidada. Kusjuures ta oligi üsna vaga mees: ta ei olnud nagu röövlid ega muud ülekohtutegijad – vastupidi, ta andis kümnist kõigest, mis ta sai; ta ei olnud abielurikkuja ega muude himude küüsis – vastupidi, ta tegeles lihasuretamisega, paastudes lausa kahel päeval nädalas.

Moosese Seadus ei nõua eraviisilist paastumist. Sellegipoolest olid vagad juudid võtnud omaks kombe paastuda igal esmaspäeval ja neljapäeval.⁵ Seadus ei nõudnud ka kümnnise maksmist muust kui põllu- ja karjasaadustest⁶, ent aja jooksul muutus tavapäraseks ka muudelt sissetulekutelt kümnnise maksmine, eriti nende poolt, kellel ei olnud maamajapidamist. Niisiis ei maksa arvata, nagu oleks Jeesuse kirjeldatud variser

⁵ Kristlased hakkasid endi juutidest kui silmakirjatsejatest eristamiseks juba varakult paastuma kolmapäeviti ja reedeti (*Didache* 8:1), meenutades nõnda patukahetsuses Jeesuse äraandmist Juuda poolt kolmapäeval ning Tema ristilöömist ja surma reedel.

⁶ «Sa pead igal aastal andma kümnnist kõigest oma külvi saagist, mis su põllul kasvab; ja söö Issanda, oma Jumala ees selles paigas, mille ta valib oma nimele eluasemeks, kümnnist oma teraviljast, veinivirdest ja õlist ning esmasündinuid oma veistest, lammastest ja kitsedest, et sa õpiksid kartma Issandat, oma Jumalat, kogu oma eluaja.» (5Ms 14:22j)

olnud kuidagi eriliselt vaga ja pühendunud – tegemist oli n-ö keskmise korraliku, ontliku mehega, kelle taolisi on igal ajal ja kes vaimulikuga juttu puhuma hakates tutvustavad end sageli sõnadega: «Ma olen hea inimene – ma pole kedagi tapnud!»

Jumal on sellise inimese silmis tubli arveametnik, kes kaalub plusse ja miinuseid ning tasub igaühele vastavalt sellele, milliseks kujuneb lõppsumma. Tähendamissõna variser oli veendunud, et tema saldo on positiivne – formaalselt ta tänas selle eest küll Jumalat, ent oma südames ta kirjutas selle iseenda arvele. Variser ei tänanud Jumalat mitte selle eest, et tema silmad olid saanud näha Issanda õnnistust ja päästet (vrd Lk 2:29j), vaid selle eest, et Jumala silmad olid saanud näha tema vagadust ja õigust. Ta ei palvetanud mitte Jumala, vaid iseenda poole, ei kummardanud mitte Jumalat, vaid iseennast.

Tegelikult variser ei valetanud, vaid rääkis puhast tõtt: ta oligi kindlasti parem inimene kui too tõlner või need röövliid, ülekohtused ja abielurikkujad, kellega ta ennast võrdles. Tõlnerist erines ta paraku ka selle poolest, et kui tõlner tuli templisse alandliku meele ja Jumala poole suunatud südamega, siis variseri jaoks oli Jumal üksnes keegi, kellele on vaja meele järgi olla, ent kes üle selle ei vääri midagi. Variser oli otsekui vanem poeg tähendamissõnas kadunud pojast – viimane läks küll veelgi kaugemale, oma isa lausa süüdistades, kuna too polevat talle tema ustavuse eest vääriliselt tasunud: «Vaata, nii palju aastaid olen mina sind orjanud ega ole kunagi astunud üle sinu käsust, ent sina ei ole mulle kunagi andnud üht sikkugi, et ma oleksin võinud rõõmsasti pidutseda oma sõpradega.» (Lk 15:29)

Tõlner oli nagu noorem poeg, kes tunnistas: «Isa, ma olen pattu teinud taeva vastu ja sinu ees, ma ei ole enam väärt, et mind su pojaks hüütaks!» (Lk 15:21), ning kelle isa seepeale nagu Jeesus tõlneri õigeks mõistis: «Tooge kiiresti kõige kallim kuub ja pange talle selga ja andke talle sõrmus sõrme ja jalatsid jalga ja tooge nuumvasikas, tapke see ja söögem ning olgem rõõmsad, sest see mu poeg oli surnud, ja on jälle saanud elavaks, ta oli kadunud, ja on leitud!» (Lk 15:22–24)

Jeesus ei eelistanud tõlnerit variserile mitte sellepärast, et Jeesusele oleks meeldinud patt – õigupoolest ei tahtnud Jeesus kedagi kellelegi eelistada, vaid kõigile õigeksmõistmise ja uue elu kinkida. Selle kingituse vastuvõtmiseks oli aga vaja ennast iseendast tühjaks teha, loobuda oma õigusest, kõik see, mis on taga, ära unustada, ja eesoleva poole sirutada (Fl 3:13). Tõlner oli selleks valmis, sest tal polnud midagi kaotada – oma maine oli ta kõigi, mitte ainult Jumala, vaid ka inimeste silmis, juba ammu kaotanud. Variseril aga oli maine, ja veel missugune: ta ei olnud nagu teised inimesed! Sellest lahti laskmine ning kogu oma lootuse iseenda asemel armulisele Jumalale panemine ei ole sugugi lihtne.

Mõlemad mehed läksid üles pühakotta, aga ainult tõlneri kohta öeldakse, et ta «seisis eemal» (Lk 18:13). Küllap Jeesus ei pea siin silmas mitte niivõrd seda, et tõlner seisis eemal variserist, kuivõrd seda, et ta seisis võimalikult kaugel templi pühimatest

ruumidest, altarist, Issanda ligiolu paigast, Jumala aujärjest. Miski tõmbas tõlnerit Jumala juurde, Tema pühamusse, aga samal ajal ei julgenud ta «silmigi tõsta taeva poole», kuna teadis, et «Issanda silmad on õiglaste poole ja Tema kõrvad on lahti nende anumistele, aga Issanda pale on nende vastu, kes teevad kurja» (1Pt 3:12; vrd Ps 34:16j).

Ometi ta palus, et Jumal oleks talle patusele armuline. Sellega näitas tõlner, et tema arusaam nii iseendast kui Jumalast ja oma vahekorrast Jumalaga on palju adekvaatsem kui variseri oma. Tõlner teadis, et ta on Jumala ees eimiski – just nimelt Jumala, mitte teiste inimeste ees⁷ –, ta teadis aga ka seda, et Jumal on «halastaja ja armuline... pikameelne ja rikas heldusest» (Ps 103:8). Ta teadis – sest just seda tahab Jeesus selle tähendamissõna kaudu õpetada –, et Jumal «on õige ja teeb õigeks igaihe, kes usub» Temasse, s.t usaldab ennast Tema andeksandva armu ja halastuse hoolde (vrd Rm 3:26).

Jumal ei ole kiretu arveametnik ega julm türann, vaid hea ja armuline Isa, kes muretsseb «õigust oma äravalituile, kes Tema poole kisendavad päevad ja ööd», ega viivita neid aidates (Lk 18:7). Jumal võtab oma kuningriiki vastu kõik, kes ennast lapse kombel Tema käe alla alandavad (vrd Lk 18:17), teades, et inimese pääsemine jumalariiki oleks võimatu, kui Jumal seda ainult Talle kuuluvas meelevallas võimalikuks ei teeks (vrd Lk 18:27).

Jumal ülendab neid, kes ennast ise alandavad – sest ka Tema ise on ennast oma Pojas alandanud, oma hinge tühjendanud (Js 53:12) ning surmani, pealegi ristisurmani, kuulekaks saanud (Fl 2:8). Jeesus Kristus, Jumala inimeseks saanud Poeg, on ainus tee Isa juurde (Jh 14:6), ning ainult need, kes on valmis oma mina ära salgama, oma risti päevast päeva enese peale võtma ja Talle järgnema, võivad oma hinge päästa (Lk 9:23j).

Variseri ja tõlneri tähendamissõna räägib alandlikkusest ja enda usaldamisest Jumala kätte ning hoiatab ülbuse eest, mille tulemuseks on see, et inimene jätab ennast ilma sellest ainsast, mis võib tuua talle tõelise õiguse ja kinkida talle igavese elu – Jumala armust Jeesuses Kristuses. Nii on see ka tähendamissõna Jeesusest Kristusest, kes ei tulnud mitte selleks, et ennast ülendada ja teisi end imetlema ja teenima sundida, vaid selleks, et «ise teenida ja anda oma elu lunaks paljude eest» (Mt 20:28).

Jutluseks

Nelipühale järgneva 12. pühapäeva teemaks on EELK Kirikukäsiraamatu järgi «Enese läbikatsumine». Pühapäeva sissejuhatuses öeldakse muuhulgas: «Jumala sõna õpetab meid analüüsima iseend ja oma eluviise. Õige enesetundmine väljendub alandlikkuses, millega võetakse arm vastu üksnes Jumala kingitusena. Kiire edu ja enesekesksus halvavad inimese tegelikkusetaju. Ta kujutab ette, et suudab omast jõust Jumala tahet täita.»

⁷ Vrd Lk 18:9: «Mõnedele aga, kes...panid teisi eimillekski...»

Esimese lugemisaasta Vana Testamendi lugemiseks on kas Õpetussõnade raamatu (Õp 28:13–14) tõdemus, et armu leiab ja õnnis on inimene, kes tunneb ja tunnistab oma patte ning need Jumala käest andeks saab, mitte ei salga neid ega tee oma südant kõvaks, või Moosese manitsus Iisraeli rahvale (5Ms 9:1–6) panna oma lootus alati Jumalale ning mitte hakata mõtlema, et Issand õnnistab Iisraeli ta õiguse pärast, vaid endale kainelt aru anda, et õigupoolest pole Iisrael oma kangekaelsuses sugugi palju parem kui teised rahvad, kelle Jumal tema eest nende jumalakartmatuse tõttu ära ajab.

EELK Kirikukäsiraamatu lugemiskava esimese lugemisaasta Epistlis (3:21–31) tuleb esile kristliku usu keskne, põhjapanev arusaam, et inimest ei mõista ega tee õigeks mitte tema oma teod ega teened, vaid üksnes Jumala õigus, mis saab avalikuks Tema ustavuses, pikas meeles, armus ja halastuses ning on teostunud lunastusena Jeesuses Kristuses ja Tema lepitushvri veres.

Sama kinnitab ka Evangeelium, tähendamissõna variserist ja tõlnerist, milles Jeesus vastandab enesekindluse ja eneseõiguse alandlikule patutunnetusele ja -tunnistusele, näidates, et õigeks mõistmine on nende päralt, kes ennast Jumala ees alandavad, mitte nende päralt, kes end ülendavad ja on kindlad omaenda õigusele.

Niisiis juhivad kõik kolm lugemist ühelt poolt oma patu ja patususe ära tundmisele ja tunnistamisele ning teiselt poolt lootuse panemisele üksnes Jumala armule, mille läbi oleme õigeks mõistetud. Jumal pakub oma armu ja õigeks mõistmist kõigile – sellest osa saamiseks on vaja alandlikku meelt, oma südame avamist Jumalale ja enda usaldamist Tema halastuse kätte.

Jutluse võib ehitada üles näiteks järgmiste punktidenä:

1. Luuka evangeeliumi kaheksateistkümnenda peatüki alguses julgustab Jeesus meid palvetama, kinnitades, et Jumal kuuleb ja aitab meid. Seejärel jutustab Jeesus aga tähendamissõna variserist ja tõlnerist, kes lähevad üles pühakotta, et seal palvetada ja Jumalaga kohtuda – paraku on nii, et ainult üks neist tuleb tagasi õigeks mõistetuna. Selle tähendamissõna keskmes on see, millise südamehoiakuga keegi Jumala ette astub: kas ta on ülbe ja loodab iseenda õigusele, või mõistab ja tunnistab ta alandlikult, et on patune ning võib elada üksnes sellest õigusest, mille talle kingib Jumal.
2. Jeesus ei väida selles tähendamissõnas, nagu oleks variser olnud või poleks tõlner olnud patune. Variser kindlasti oligi – vähemalt oma välise eluviisi poolest – märksa parem inimene kui tõlner. Vaevalt, et ta valetas – küllap ta tegigi kõike seda, mida ta ütles: hoidus kurjast, ülekohtust, abielurikkumisest ja muudele himudele järele andmisest, paastus, andis kümnist. Ometi ei olnud ta Jumala ees õige, sest seda pole mitte keegi: «Kõik on pattu teinud ja ilma jäänud Jumala kirkusest.» (Rm 3:23) Ka tõlner ei valetanud: ta oligi patune inimene – ja Jeesus ei kiitnud mingil kombel

tema pattu heaks. Küll aga tegi Jeesuski neil kahel vahet – mitte selle poolest, nagu poleks Ta tahtnud, et nad mõlemad oleksid Jumala armu läbi õigeks saanud, vaid selle tõttu, et Ta nägi, et üks on selleks valmis, teine aga mitte. Jumala tahtmine ei ole mitte kedagi hukka mõista – Jumal tahab kõik inimesed õigeks mõista ja päästa. Aga selleks on vaja alandlikkust, sest «igaüht, kes ennast ise ülendab, alandatakse, kes aga ennast ise alandab, seda ülendatakse» (Lk 18:14).

3. Jeesus ise on end kõigist kõige rohkem alandanud – ja seda üksnes selleks, et meid Jumala laste seisusesse ülendada. Jeesus «loobus iseenese olust, võttes orja kuju, saades inimese sarnaseks; ja Ta leiti välimuselt inimesena» (Fl 2:7). Tema, Jumala igavene, ainusündinud Poeg, «alandas iseenast, saades kuulekaks surmani, pealegi ristisurmani» (Fl 2:8). Jeesus ei tulnud mitte selleks, et «lasta ennast teenida, vaid et ise teenida ja anda oma elu lunaks paljude eest» (Mt 20:28). Jumal tahab tõepoolest kõik inimesed õigeks teha: «Tema ise on õige ja teeb õigeks igaühe, kes usub Jeesusesse.» (Rm 3:26) Selleks on vaja ennast aga tõlneri kombel Tema ette alandada ja hüüda: «Oh Jumal, ole mulle patusele armuline!» (Lk 18:13)